

Curtea Supremă de Justiție

DECIZIE

20 februarie 2019

mun. Chișinău

Colegiul penal în următoarea componență:

Președinte: Timofti Vladimir,

Judecătorii: Toma Nadejda și Boico Victor,

examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat de către procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Moraru Constantin, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 11 septembrie 2018, în cauza penală în privința lui

Mereniuc Sergiu xxxxx, născut la xxxxx,
originar și domiciliat xxxxx

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 07.10.2016 - 17.02.2017;

Instanța de apel: 25.05.2018 - 11.09.2018;

Instanța de recurs: 16.11.2018 - 20.02.2019.

A C O N S T A T A T:

1. Prin sentința Judecătoriei Chișinău (sediul Buiucani) din 17 februarie 2017, Mereniuc Sergiu a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 186 alin. (2) lit. d) Cod penal, la 2 (doi) ani închisoare cu executarea în penitenciar de tip semiînchis.

2. Pentru pronunțarea sentinței, prima instanță a constatat în fapt, că Mereniuc Sergiu, la 30 aprilie 2016, aproximativ la ora 17:00, aflându-se pe teritoriul șantierului de construcții situat pe str. Mateevici, 2 din or. Durlești, mun. Chișinău, având scopul sustragerii pe ascuns a bunurilor altei persoane, acționând cu intenție directă îndreptată la atingerea scopului stabilit și asigurându-se că nu este văzut de nimeni, dându-și seama de caracterul prejudiciabil al acțiunilor sale, prevăzând urmările și dorind în mod conștient survenirea lor, pe ascuns a sustras un aparat electric de tăiat fierul model „Makita” la prețul de 2000 lei, un aparat electric de tăiat fierul model „Makita” la prețul de 1400 lei, un aparat electric de tăiat fierul model „Makita” la prețul de 1300 lei, un burghiu electric model „Makita” la prețul de 3500 lei, un burghiu electric model „Makita” la prețul de 1600 lei, un perforator model „De Walt” la prețul de 7000 lei, un perforator model „Makita” la prețul de 1200 lei, ce aparțin lui Motilica Anatolie, cauzându-i astfel părții vătămate o daună materială considerabilă în sumă totală

de 18000 lei.

Acțiunile inculpatului au fost încadrate în baza art. 186 alin. (2) lit. d) Cod penal, furtul, adică sustragerea pe ascuns a bunurilor altei persoane, cu cauzarea de daune în proporții considerabile.

3. Nefiind de acord cu sentința în cauză, inculpatul a declarat apel împotriva sentinței, solicitând casarea acesteia, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care să-i fie aplicată o pedeapsă non-privativă de libertate, ținând cont de faptul că regretă de cele săvârșite, se căiește sincer, i-a restituit părții vătămate toate bunurile sustrate și are la întreținere un copil minor.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 11 septembrie 2018, a fost admis apelul, casată sentința în partea stabilirii pedepsei și pronunțată o nouă hotărâre în această parte, prin care lui Mereniuc Serghei, recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 186 alin. (2) lit. d) Cod penal, i-a fost stabilită pedeapsa 2 (doi) ani închisoare, iar în baza art. 90 Cod penal, s-a dispus suspendarea condiționată a executării pedepsei pentru perioada de probațiune de 5 (cinci) ani.

În rest, sentința a fost menținută.

4.1. Pentru pronunțarea acestei soluții instanța de apel a menționat, că prima instanță, în conformitate cu art. 101 alin. (1) Cod de procedură penală, a apreciat corect probele din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității lor, iar toate probele în ansamblu - din punct de vedere al coroborării lor, și astfel corect a ajuns la concluzia, că infracțiunea comisă de către inculpatul Mereniuc Serghei urmează a fi încadrată în baza art. 186 alin. (2) lit. d) Cod penal, furtul, adică sustragerea pe ascuns a bunurilor altei persoane, cu cauzarea de daune în proporții considerabile.

Instanța de apel la stabilirea pedepsei a ținut cont de unele circumstanțe reale și personale, cum ar fi: caracterul și gradul prejudiciabil și de pericol social al infracțiunii săvârșite de inculpat, că infracțiunea a fost săvârșită intenționat, conform prevederilor art. 16 al Codul penal, se referă la infracțiuni mai puțin grave, de personalitatea infractorului, care deși anterior a mai comis infracțiuni similare, (f. d. 34, 47-49), la momentul săvârșirii infracțiunii incriminate dânsul avea antecedente penale stinse, or, potrivit art. 111 alin. (3) Cod penal, stingerea antecedentelor penale anulează toate incapacitățile și decăderile din drepturi legate de antecedentele penale.

Drept circumstanțe atenuante instanța de apel a reținut recunoașterea vinei și căința sinceră, prezența unui copil minor la întreținere, restituirea prejudiciului cauzat prin infracțiune.

Circumstanțe agravante n-au fost reținute în privința inculpatului.

Ținând cont de prezența unui cumul de circumstanțe atenuante, de faptul că partea vătămată nu are careva pretenții de ordin material sau moral față de inculpat, instanța de apel a considerat că inculpatul Mereniuc Serghei trebuie să poarte răspundere penală pentru faptele săvârșite, îndreptarea și reeducarea acestuia fiind posibilă fără izolarea reală de societate, dar cu fixarea unui termen

de probațiune de 5 ani.

5. Procurorul, invocând temeiurile de casare prevăzute de art. 427 alin. (1) pct. 6), 10) Cod de procedură penală, contestă decizia instanței de apel cu recurs ordinar, solicitând casarea acesteia cu menținerea sentinței.

În argumentarea recursului procurorul invocă dezacordul cu soluția instanței de apel în partea individualizării pedepsei, considerând că nu a acordat deplină eficiență prevederilor art. art. 61, 75 Cod penal și greșit a ajuns la concluzia stabilirii unei pedepse non-privative de libertate.

Astfel, consideră că instanța de apel nu a ținut cont de caracterul și gradul prejudiciabil al infracțiunii, de persoana celui vinovat, de circumstanțele cauzei care atenuază sau agravează răspunderea penală, de influența pedepsei asupra corectării inculpatului și de condițiile de viață ale familiei acestuia.

Consideră că concluzia aplicării prevederilor art. 90 Cod penal, este nefondată în situația în care anterior inculpatul a fost în conflict cu Legea (f.d. 34, 47-49), nu și-a revizuit atitudinea față de valorile sociale și comportamentul față de membrii societății.

Consideră că instanța de apel eronat a stabilit circumstanța atenuantă - restituirea prejudiciului cauzat prin infracțiune.

De asemenea, instanța de apel nu a luat în considerație circumstanța agravantă prevăzută la art. 77 alin. (1) lit. a) Cod penal – săvârșirea infracțiunii de către o persoană care anterior a fost condamnată pentru infracțiune similară.

6. Verificând argumentele recursului declarat în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal decide inadmisibilitatea acestuia, din următoarele considerente.

Potrivit dispoziției art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, instanța de recurs, examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărârii instanței de apel, fără citarea părților, în camera de consiliu, este în drept să decidă inadmisibilitatea acestuia în cazul în care constată că recursul este vădit neîntemeiat.

Conform prevederilor art. 424 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța de recurs examinează cauza numai în limitele temeiurilor stipulate expres de art. 427 Cod de procedură penală, care în mod obligatoriu trebuie să fie invocate de recurent, or, art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, prevede că hotărârile instanței de apel pot fi atacate cu recurs ordinar pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel la judecarea cauzei.

Potrivit practicii judiciare constante erorile de drept pot fi erori de drept formal sau procesual și erori de drept material sau substanțial.

Instanța de recurs verifică dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Din conținutul recursului declarat, rezultă că acuzatorul de stat invocă dezacordul cu decizia instanței de apel sub aspectul individualizării pedepsei penale stabilite inculpatului Mereniuc Serghei, făcând referire în acest sens la erorile de drept prevăzute la pct. 6), 10) alin. (1) art. 427 alin. (1) Cod de procedură

penală, care statuează că hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel în cazul când *hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, ori când s-au aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale.*

Sub aspectul temeiurilor de casare invocate, Colegiul penal atestă că procurorul consideră greșită casarea sentinței în partea stabilirii pedepsei de către instanța de apel și pronunțarea unei noi hotărâri în această parte prin care inculpatului i-a fost aplicată o pedeapsă cu suspendarea condiționată a executării ei, însă analizând argumentele menționate în raport cu circumstanțele cauzei, instanța de recurs le apreciază ca neîntemeiate și pasibile respingerii din următoarele motive.

Prin criterii generale de individualizare a pedepsei se înțeleg cerințele (regulile) stabilite de lege, de care este obligată să se conducă instanța de judecată la aplicarea fiecărei pedepse, pentru fiecare persoană vinovată în parte.

Legea penală acordă instanței de judecată o posibilitate largă de aplicare în practică a principiului individualizării răspunderii penale și a pedepsei penale, ținând cont de caracterul și gradul prejudiciabil al infracțiunii săvârșite, de persoana celui vinovat, de circumstanțele cauzei care agravează sau atenuază răspunderea, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, precum și de condițiile de viață ale familiei acestuia.

Astfel, Colegiul penal reține, că persoanei declarate vinovate, trebuie să i se aplice o pedeapsă echitabilă, în limitele sancțiunii articolului în baza căruia persoana se declară vinovată.

Conform prevederilor art. 61 Cod penal, pedeapsa penală este o măsură de constrângere statală și un mijloc de corectare și reeducare a condamnatului, și respectiv la rândul său are drept scop restabilirea echității sociale, corectarea condamnatului, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât din partea ultimului, cât și a altor persoane.

Totodată, conform prevederilor art. 75 Cod penal, persoanei recunoscute vinovate de săvârșirea unei infracțiuni i se aplică o pedeapsă echitabilă în limitele fixate în Partea specială a Codului penal în strictă conformitate cu dispozițiile Părții generale a acestuia. La stabilirea categoriei și termenului pedepsei, instanța de judecată ține cont de gravitatea infracțiunii săvârșite, de motivul acesteia, de persoana celui vinovat, de circumstanțele cauzei, care atenuază ori agravează răspunderea, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, precum și de condițiile de viață ale familiei acestuia.

Astfel, instanța de recurs reamintește, că categoriile pedepselor aplicate persoanelor fizice sunt expuse în Codul penal într-o anumită consecutivitate: de la cea mai blândă - amendă, până la cea mai aspră - detențiune pe viață.

În conformitate cu criteriile generale de individualizare a pedepsei, o pedeapsă mai aspră, din numărul celor alternative, prevăzute pentru săvârșirea infracțiunii, se stabilește numai în cazul în care o pedeapsă mai blândă, din numărul celor menționate, nu va asigura atingerea scopului pedepsei.

Respectiv, doar instanța de judecată este în măsură să înfăptuiască acțiunea

de individualizare a pedepsei pentru infractorul care a săvârșit o infracțiune, având deplina libertate de acțiune în vederea realizării operațiunii respective, ținând seama de regulile și principiile prevăzute de Codul penal, la stabilirea felului, duratei ori a cuantumului pedepsei.

Din actele cauzei rezultă, că Mereniuc Sergiu a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 186 alin. (2) lit. d) Cod penal, iar sancțiunea acestei norme la data săvârșirii infracțiunii prevedea pedeapsa cu amendă în mărime de la 300 la 1000 unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 180 la 240 de ore, sau cu închisoare de până la 4 ani.

Colegiul penal consideră, că instanța de apel just a casat sentința în partea stabilirii pedepsei, pronunțând o nouă hotărâre în această parte prin care i-a aplicat inculpatului pedeapsa 2 ani închisoare, cu suspendarea condiționată a executării pedepsei pentru perioada de probațiune de 5 ani.

Concluzia instanței de apel în vederea aplicării prevederilor art. 90 Cod penal a fost fundamentată pe circumstanțele că infracțiunea săvârșită face parte potrivit prevederilor art. 16 alin. (3) Cod penal, din categoria infracțiunilor mai puțin grave, de faptul că inculpatul Mereniuc Sergiu și-a recunoscut vinovăția, căindu-se sincer, are la întreținere un copil minor, a restituit prejudiciul cauzat prin infracțiune, iar partea vătămată nu are pretenții de ordin material sau moral.

Colegiul penal amintește, că raționamentul de aplicare a prevederilor art. 90 Cod penal, are la origine persoana și comportamentul acesteia până la săvârșirea infracțiunii, atitudinea și modul de manifestare a infractorului în fazele de urmărire penală și de judecare a cauzei, cum vinovatul își apreciază fapta social periculoasă încă de la momentul descoperii ei cum ar fi: conduita bună a infractorului; stăruința depusă pentru a înlătura rezultatul infracțiunii sau pentru a repara paguba pricinuită, comportarea sinceră în cursul procesului.

Stabilirea duratei ori a cuantumului pedepsei de către instanța de judecată, într-un caz concret, se face în raport cu gravitatea infracțiunii săvârșite și cu pericolozitatea infractorului, care se evaluează după următoarele criterii:

- împrejurările și modul de săvârșire a infracțiunii, precum și mijloacele folosite;
- starea de pericol creată pentru valoarea ocrotită;
- natura și gravitatea rezultatului produs sau a altor consecințe ale infracțiunii;
- motivul săvârșirii infracțiunii și scopul urmărit;
- natura și frecvența infracțiunilor care constituie antecedentele penale ale infractorului;
- conduita după săvârșirea faptei și în cursul procesului penal;
- nivelul de educație, vârsta, starea de sănătate, situația familială și socială etc.

Așadar, în viziunea instanței de recurs, instanța de apel corect a apreciat că scopul pedepsei penale poate fi atins și fără executarea reală a acesteia, deoarece din circumstanțele speței rezultă că nu au fost constatate careva impedimente pentru aplicarea prevederilor art. 90 Cod penal în privința inculpatului.

Totodată, suspendarea condiționată a executării pedepsei, nu poate fi privită ca fiind o soluție de achitare, deoarece la o potențială încălcare a legislației penale, se va lua în considerație în mod obligatoriu, inclusiv și pedeapsa stabilită prin decizia contestată.

Sub aspectul prevederilor legale citate, Colegiul statuează că pedeapsa este echitabilă atunci când ea impune infractorului lipsuri și restricții ale drepturilor sale, proporționale cu gravitatea infracțiunii săvârșite și este suficientă pentru restabilirea echității sociale, adică a drepturilor și intereselor victimei, statului și întregii societăți, perturbate prin infracțiune.

Mai mult, pedeapsa este echitabilă și atunci când este capabilă de a contribui la realizarea altor scopuri ale pedepsei penale, cum ar fi corectarea condamnatului și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât de către condamnat, precum și de alte persoane.

Practica judiciară demonstrează că o pedeapsă prea aspră generează apariția unor sentimente de nedreptate, jignire, înrăire și de neîncredere în lege, fapt ce poate duce la consecințe contrare scopului urmărit.

La fel, în literatura de specialitate s-a afirmat în mod întemeiat, că a aplica o pedeapsă necorespunzătoare gravității proprii infracțiunii, ar însemna fie a-l supune pe infractor unui spor de privațiuni sau de restricții ce nu este necesar pentru a corecta conduita sa, fie dimpotrivă, a-i impune o suferință care, datorită intensității sale reduse, în loc să-l intimideze și să-l îndrepte, mai degrabă îl încurajează să persevereze în încălcarea legii penale.

Totodată, executarea pedepsei nu trebuie să cauzeze suferințe fizice sau să înjosească demnitatea persoanei condamnate.

Nu pot fi reținute în sensul admiterii recursului argumentele acuzatorului de stat cu privire la stabilirea neîntemeiată de către instanța de apel a circumstanței atenuante – restituirea prejudiciului cauzat prin infracțiune, și ignorarea circumstanței agravante –săvârșirea infracțiunii de către o persoană care anterior a fost condamnată pentru infracțiune similară, or, potrivit practicii judiciare constante, enumerarea circumstanțelor atenuante nu este limitativă. Recunoașterea de către instanța de judecată a altor circumstanțe stabilite în ședință de judecată drept atenuante trebuie să fie indicată în partea descriptivă a sentinței.

Totodată, în conformitate cu art. 77 Cod penal, enumerarea circumstanțelor agravante are caracter exhaustiv. Pot fi recunoscute drept circumstanțe agravante numai acele împrejurări, care sunt strict prevăzute de lege, stabilite de organele de urmărire penală și incluse în conținutul rechizitoriului.

Având în vedere explicațiile expuse mai sus, Colegiul penal notează că din conținutul rechizitoriului se atestă că în privința inculpatului Mereniuc Sergiu nu au fost stabilite nici circumstanțe atenuante și nici circumstanțe agravante, respectiv, alegațiile acuzatorului de stat sunt nefondate și lipsite de suport probator.

Mai mult, instanța de recurs accentuează și faptul, că instanța de apel corect a statuat, că deși anterior inculpatul a mai comis infracțiuni similare, (f. d. 34,

47-49), la momentul săvârșirii infracțiunii incriminate dânsul avea antecedente penale stinse, or, potrivit art. 111 alin. (3) Cod penal, stingerea antecedentelor penale anulează toate incapacitățile și decăderile din drepturi legate de antecedentele penale.

Reieșind din considerentele expuse, Colegiul penal conchide, că la examinarea recursului declarat de către procuror, nu au fost stabilite careva erori de drept care ar condiționa casarea deciziei contestate, impunându-se soluția inadmisibilității recursului, ca fiind vădit neîntemeiat.

7. În conformitate cu art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, Colegiul penal,

DECIDE:

Inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de către procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Moraru Constantin, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 11 septembrie 2018, în cauza penală în privința lui ***Mereniuc Sergiu xxxxx***, ca fiind vădit neîntemeiat.

Decizia este irevocabilă.

Decizia motivată pronunțată la ***21 martie 2019***.

Președinte

Timofti Vladimir

Judecătorii

Toma Nadejda

Boico Victor